

**TUTKIMUSRAPORTTI**

# **TUUSULA**

## **Hyrylä Rykmentinpuisto, Kirkonmäki ja Varuskunnakoto**

Historiallisen ajan varuskunta-alueen arkeologinen koekaivaus ja kartoitus  
18.6.–30.6.2012



DG2621:3



KULTTUURIYMPÄRISTÖN HOITO | ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT  
**KATJA VUORISTO**

## Tiivistelmä

Hyrylän Rykmentinpuiston osayleiskaava-alueella tehtiin koetutkimuksia kolmen muinaisjäännösalueen (Rykmentinpuisto, Kirkonmäki ja Varuskunnankoto) paikalla, koska niille suunnitellaan rakentamista. Rykmentinpuisto on ollut venäläisten varuskunta-alueita, joka on perustettu 1850-luvun tienoilla. Hyrylän Rykmentinpuiston muinaisjäännösalue sijaitsee paikalla, jossa on ollut varuskunnan 1800-luvulla rakennettuja rakennuksia. Varuskunta-alueeseen on kuulunut myös vuonna 1900 rakennettu ortodoksikirkko ja sen vieressä on ollut hautausmaa. Nämä ovat sijainneet nykyisin Kirkonmäkenä tunnetulla alueella. Samalla paikalla on käyty myös vuoden 1918 ja jatkosodan taisteluita. Koetutkimuksissa selvisi, että Rykmentinpuiston vanhoista rakennuksista on säilynyt ainoastaan kivijalkojen perustuksia, mutta muuten alue on täysin tasattua ja siistittyä. Kirkonmäen hautausmaa näyttäisi tulleen tyhjennetyksi, kun hautausmaa on jäänyt pois käytöstä ja paikalle on rakennettu kerrostaloja. Joitakin satunnaisia hautoja on saattanut jäädä nykyisille pihamaille. Paikalta aikaisemmin todetut hautamaiset painanteet näyttäisivätkin liittyvän 1900-luvun taisteluihin, johon kuuluvat myös Kirkonmäellä sijaitsevat taistelukaivannot ja useat poterot. Lisäksi mäen päällä todettiin kolme betonista pilaria, jotka liittyvät alueen puolustustarkoituksiin.

# Sisällysluettelo

Tiivistelmä

Sisällysluettelo

Arkisto- ja rekisteritiedot.....	2
Peruskarttaote.....	3
1. Johdanto .....	4
2. Hyrylän varuskunta-alueen historiaa.....	6
3. Tutkimusalueen kuvaus.....	9
4. Vuoden 2012 tutkimukset .....	10
4.1. Kaivaus- ja dokumentointimenetelmät .....	10
4.2. Rykmentinpuisto.....	10
4.3. Kirkonmäki ja Varuskunnankoto.....	13
5. Yhteenveto .....	15
Lähteet.....	17
Digitaalikuvaluettelo.....	18
Karttaluettelo .....	19
Kartat .....	20

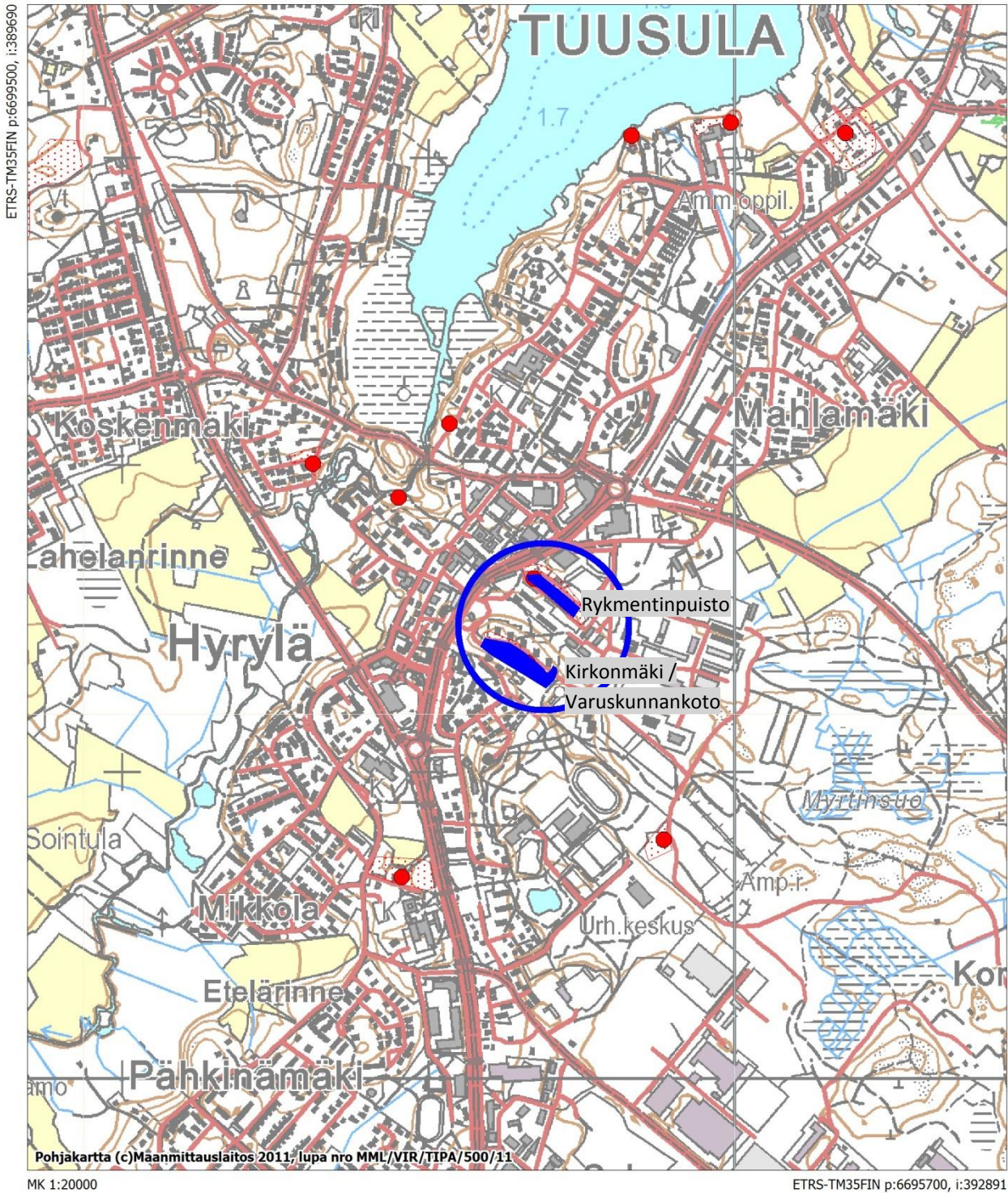
## Arkisto- ja rekisteritiedot

**Hyrylä Rykmentinpuisto 1000014742, Hyrylä Kirkonmäki 1000014741 ja Hyrylä Varuskunnankoto 1000014740**

Kohteen ajoitus: Historiallinen aika (uusi aika 1800–1900)  
Kohteen laji: Varuskunta-alueen koekaivaus ja kartoitus  
Kenttätyönjohtaja: Katja Vuoristo  
Tutkimuslaitos: Museovirasto/Arkeologiset kenttäpalvelut  
Kenttätyöaika: 18.6.–30.6.2012  
Tutkitun alueen laajuus: 174 m<sup>2</sup>  
Tutkimusten rahoittaja: Tuusulan kunta  
Kunta: Tuusula  
Keskusalue: Hyrylä  
Maanomistaja: Suomen valtio/ Senaatti kiinteistöt  
Tilat: 858-402-1-7 WENÄJÄN SOTILAS ASEMAPAIKAKSI  
858-402-1-6 VENÄJÄN SOTILAS ASEMAPAIKAKSI  
858-401-1-8 KREIKKAL.-KATOL. KIRKKOMAAKSI  
858-401-1-11 KREIKK.-KATOL.SRK:N HAUTAUSMAA  
858-401-1-7 SOTILASAMPUMARADAKSI  
Peruskartta: 204305 Hyrylä  
Tutkimusalueen sijaintikoordinaatit (ETRS89–TM35FIN): X = 6697577, Y = 391410 Z = 54–55 m mpy  
(Rykmentinpuiston tutkimusalueen keskipiste), ja X: = 6697344, Y = 391318, Z  
= 59–71 m mpy (Kirkonmäen ja Varuskunnankodon alueen keskipiste)  
Löydöt: -  
Digitaalikuvat: DG2621:1–23  
Aikaisemmat tutkimukset: 2009 Katja Vuoristo, Tuusulan historiallisen ajan muinaisjäännösinventointi  
Aikaisemmat löydöt: -  
Alkuperäinen tutkimuskertomus: Museoviraston arkeologinen keskusarkisto, Helsinki  
Kopiot: Tuusulan museo, Tuusulan kunta, Helsingin kaupunginmuseum/Keski-Uudenmaan maakuntamuseo



# Peruskarttaote



Koekaivausalueiden sijainnit on merkitty sinisellä. Muinaisjäännösalueet Hyrylä Kirkonmäki ja Hyrylä Varuskunnankoto sijaitsevat samassa paikassa ja Hyrylä Rykmentinpuisto hieman pohjoisempana.

## 1. Johdanto

Tuusulan Rykmentinpuiston alueella tehtiin kesäkuussa 2012 kahden viikon pituinen koekaivaus, koska alueelle on esitetty osayleiskaava ja paikalle suunnitellaan rakentamista. Rykmentinpuisto on entistä varuskunta-aluetta ja alue on ollut 1800-luvulla venäläisten kasarmialueena. Lisäksi osayleiskaava-alueella on sijainnut ortodoksinen kirkko hautausmaineen ja samalla paikalla on käyty myös vuoden 1918 taisteluita. Kirkonpaikan läheisyydessä erottuu maanpinnalle erilaisia vuoden 1918 taisteluihin liittyviä kaivantoja sekä hautamaisia kuoppia, joiden on ajateltu liittyvän mahdollisesti ortodoksisen hautausmaahan. Kasarmialue on puolestaan tasattu nurmikentäksi, mutta paikalla erottuu matalahko painanne, jossa on aiemmin havaittu kairaamalla rakennuksen purkamiseen viittaavia kerrostumia. Kohteet on paikannettu vuoden 2009 Tuusulan historiallisen ajan muinaisjäännösinventoinnin yhteydessä.<sup>1</sup> Inventoinnissa kohteiden säilyneisyyttä ja laajuutta ei ole pystytty selvittämään tarkasti, minkä vuoksi alueella piti tehdä koetutkimuksia. Vasta niiden perusteella voitiin määritellä oliko paikalla tarpeen tehdä tarkempia tutkimuksia tai voitiinko alue vapauttaa rakentamiselle.

Kenttätyöt suoritettiin 18.–30.6.2012 ja tutkimusten kustannuksista vastasi muinaismuistolain 15 §:n mukaan hankkeen suunnittelija eli Tuusulan kunta. Tutkimusryhmään kuuluivat kaivauksenjohtaja Katja Vuoristo (FM), apulaistutkija Tuija Väisänen (HuK), joka vastasi alueiden ja rakenteiden kartoittamisesta ja tutkimusavustajat Eeva Pettaý (HuK) ja Tuuli Heinonen (HuK), jotka mm. avustivat mittauksissa. Lisäksi koekaivauksiin osallistui Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen korkeakouluharjoittelija Rami Kokko, joka suoritti paikalla kenttätyöhön liittyvän harjoitteluosuuden. Hän osallistui kaikkiin kenttätöihin. Kaivaustenjohtajan tehtävänä oli kaivausten työn ohjauksen ja käytännön järjestelyjen lisäksi valokuvaus- ja mittausdokumentointi sekä tiedottaminen. Kaikki työntekijät osallistuivat kaivamiseen. Kaivausten jälkityöt tehtiin osittain jo kesällä ja tutkimusraportti valmistui syksyllä 2012. Jälkitöissä Tuija Väisänen digitoi kaivauskartat AutoCad-ohjelmalla ja asemoi vanhat rakennuspiirustuskartat yleiskarttaan. Eeva Pettaý vastasi kuvien luetteloinnista WebMuskettiin. Lisäksi hän avusti rakennuspiirustusten digitoinnissa ja asemoinnissa.

Tutkimusalueen kartoituksessa käytettiin pohjakarttana Tuusulan kunnalta saatua DWG-tiedostona toimitettua karttaa. Kartan koordinaatisto on siirretty ETRS-TM35FIN –järjestelmään. Käytetty korkeusjärjestelmä on N2000. Tutkimusalueille mitattiin kiintopisteet VRS-GPS Topcon GRS-1 –laitteella ja näistä mitattiin varsinaisessa kartoituksessa käytetyt apupisteet Topcon QS –takymetrillä. Mittausten ulkoinen tarkkuus oli 2–5 cm ja sisäinen tarkkuus oli alle senttimetrin. Tutkimusalueiden kartoitus tehtiin pääosin takymetrin avulla, mutta koeojista havaituista rakenteista suurin osa piirrettiin perinteisesti käsin. Mittaukset muutettiin DWG-muotoon Topcon Link –ohjelmassa ja ne digitoitiin AutoCad LT 2010 –ohjelmalla. Alueet ja rakenteet dokumentoitiin myös valokuvaamalla.

Rykmentinkentälle tehtiin yhteensä viisi koeojaa ja ne avattiin kaivinkoneella. Sen sijaan metsäisemmälle Kirkonmäelle ei kaivinkoneella menty ja alueelle tehdyt koekuopat kaivettiin lapiolla. Tähän päädyttiin myös sen vuoksi, että paikalla saattoi olla hautoja, jotka olisivat voineet tuhoutua kaivinkoneella maata kaivettaessa. Kaivausten lopuksi koekuopat ja –ojat täytettiin. Kaivausalueet eristettiin huomionauhoilla ja lippusiimoilla tutkimusten ajaksi.

---

<sup>1</sup> Vuoristo 2009.

Kaivauksista tiedotettiin paikallisille tiedotusvälineille ja sanomalehti Keski-Uusimaassa julkaistiin useampi kaivauksia koskeva artikkeli. Lisäksi kaivausalueille laitettiin infotaulut, joissa kerrottiin lyhyesti tutkimuksista.

Osayleiskaava-alueella sijaitsevat kohteet on inventoitu vuonna 2009, kuten edellä on mainittu. Tällöin niille esitettiin todennäköiset muinaisjäännösalueiden rajat topografian ja vanhojen karttojen perusteella. Tätä aiemmin Tuusulassa ei ollut käyty systemaattisesti läpi historiallisen ajan muinaisjäännöskohteita.

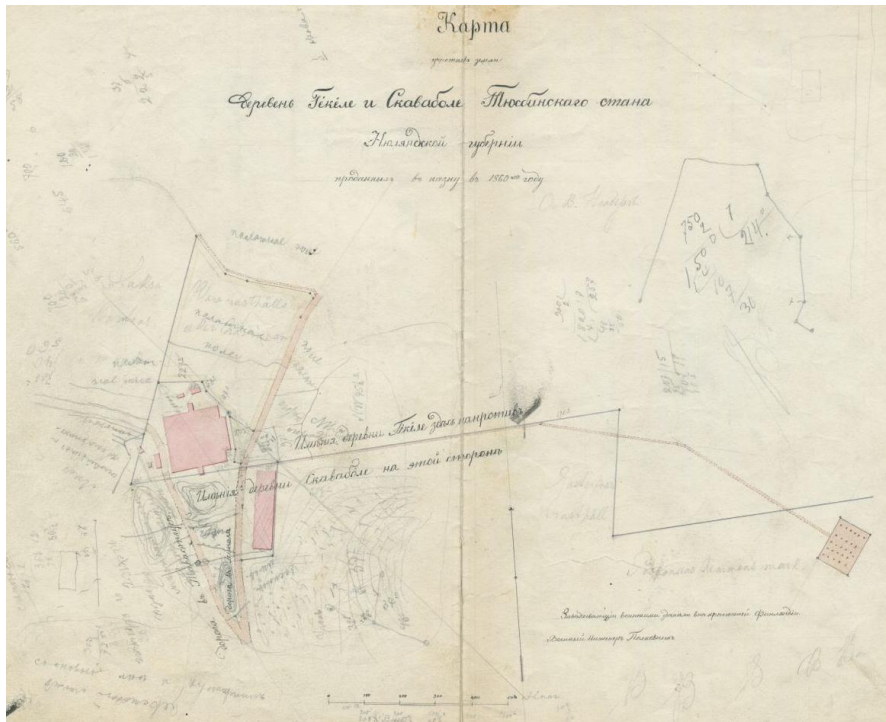
Helsingissä 19.11.2012

Katja Vuoristo, FM



## 2. Hyrylän varuskunta-alueen historiaa

Krimin sota antoi sysäyksen Hyrylän varuskunta-alueen perustamiselle. Jo ennen Krimin sotaa, vuoden 1850 vaiheilla, Hyrylän eteläpuolen mäntykankaille oli perustettu venäläisen sotaväen leiripaikka.<sup>2</sup> Pieni sotilasosasto asettuikin pysyvästi Helsinkiin johtavan tien varteen. Leiripaikka soveltui hyvin joukkojen koulutuspaikaksi. Varuskunnan sijoittamisella Hyrylään haluttiin myös varmistaa pääkaupungin puolustus pohjoisesta. Keväällä 1854 Tuusulan kautta keskitettiin venäläisiä joukkoja pääkaupunkiseudulle.<sup>3</sup>



Konseptikartta vuodelta 1850 kuvaa venäläisen varuskunnan varhaisimpia vaiheita.<sup>4</sup> Sairaala ja harjoituskenttä sijaitsivat Hämeenlinnaan ja Heinolaan vievien teiden välissä. Väliaikainen hautausmaa sijaitsi kasarmialueen ulkopuolella. Hautausmaa on muinaisjäännösalue (mj.rekisterissä Hyrylä Varuskunta 1000014739).

Krimin sodan sytyttyä aloitettiin Hyrylän sotasairaalan ja kruunun makasiinien rakennustyöt. Sotasairaala rakennettiin pääosin Hämeenlinnaan ja Heinolaan vievien teiden välimaastoon. Samalla alueella sijaitsi harjoituskenttä ja keittiö. Nykyisin paikalla on Tuusulan terveyskeskus ja kunnantalo. Osa sairaalan rakennuksista rakennettiin Heinolaan johtavan tien itäpuolelle. Sairaalarakennuksien lisäksi rakennettiin virkamiesten talo, kaivo, sauna, jääkellari, ulkorakennus ja ruumishuone. Lisäksi kunnostettiin väliaikainen kirkko ja hautausmaa. Hautausmaa on sijainnut hieman kauempana kaakossa. Viljamakasiinit rakennettiin Hyrylän eteläpuolelle leirin alueelle. Sairaala lakkasi toimimasta 1863, jonka jälkeen sairaalarakennukset kunnostettiin varuskunnan miehistön kasarmeiksi. Vuoteen 1865 mennessä Hyrylän venäläisen varuskunnan kasarmialue oli laajentunut. Aikaisempien rakennusten lisäksi oli rakennettu upseerien asuntola, kasino sekä kolme muuta pienempää rakennusta. Rakennusvaiheen jälkeen Hyrylän varuskunnan rakennuskanta käsitti 16 rakennusta ja se tarjosi tilat noin 700 sotilaan majoittamiseen.<sup>5</sup>

<sup>2</sup> KA, VRP-1/75:1587.

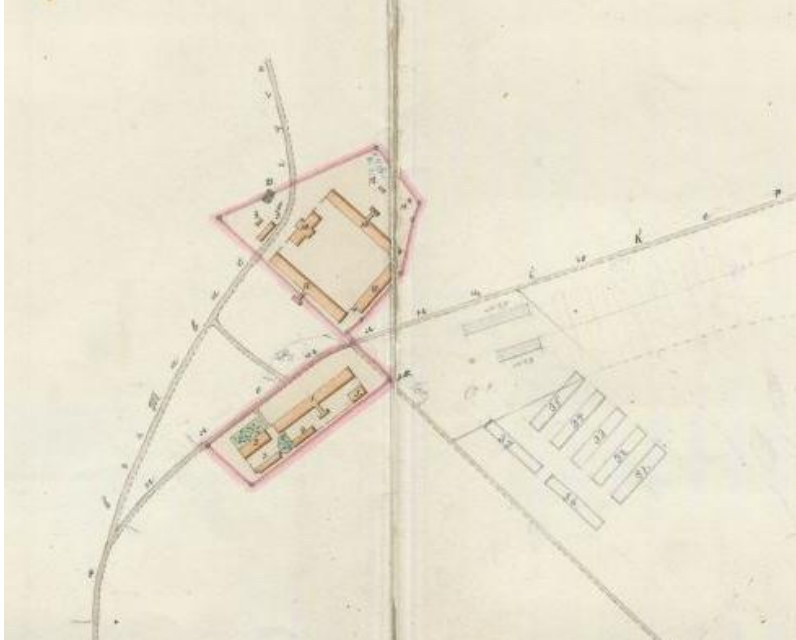
<sup>3</sup> Donner 2005, 3; Numminen 2007, 77.

<sup>4</sup> KA, VRP-1/75:1583.

<sup>5</sup> Hyrylän varuskunta, Tuusula; Numminen 2007, 78–79.



Alueen rakentaminen oli muutaman vuoden hiljaisempaa, mutta vuonna 1873 valmistui uusi sairaala ja vuonna 1877 kaksi uutta puurakennusta. Myös uusi ampumarata raivattiin ja 1880-luvulla rakennettiin viisi tallia tykistöyksiköjä varten. Muutamaa vuotta myöhemmin valmistui vielä upseerien ja aliupseerien asuintalot.<sup>6</sup>



Vuonna 1875 päivättyyn asemakaavakarttaan on lisätty lyijykynällä myöhemmin 1880-luvulla rakennetut rakennukset, mm. viisi tallia.<sup>7</sup>

Hyrylän varuskunta-alueen rakentaminen hiljeni 1880-luvulla. 1800-luvun lopulla poliittinen tilanne kiristyi jälleen ja Suomen sisäinen tilanne aiheutti uhkatilanteen. Tämän vuoksi Hyrylän venäläisten joukkojen tehtävää tarkistettiin. 1900-luvun alussa, samalla kun Pietari Suuren merilinnoitusta varustettiin, päätettiin myös Hyrylän varuskuntaa laajentaa huomattavasti. Ensimmäisen maailmansodan alettua Hyrylän varuskunnasta tuli venäläisten suuri koulutus-, huolto- ja täydennyskeskus. Varuskunnan toinen rakentamisvaihe ajoittui vuosiin 1900–1915. Paikalle tuotiin lisää sotajoukkoja, mutta sotilaiden sijoittaminen nousi ongelmaksi, koska kasarmeja ei ollut riittävästi. Paikalle rakennettiin heti 1900-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä kreikkalaiskatolinen kirkko, venäläinen kansakoulu, kirkonvartijan asunto, hapankaalikellari, miehistösauna ja upseerien asuintalo. Vuosina 1914 ja 1915 valmistuvat leipomo, perunakellari, ruokala, kengityspaja, sairastalli, varasto, 2 tallia, 2 kasarmia, ammusvarasto, rykmentin esikunta, sairaala, kulkutautisairaala, kellari ja sauna. Lisäksi sodan aikana valmistui vielä majoituskasarmeja, talleja ja muita huoltotiloja. Hyrylän venäläinen varuskunta lakkasi toimimasta vuonna 1918.<sup>8</sup>

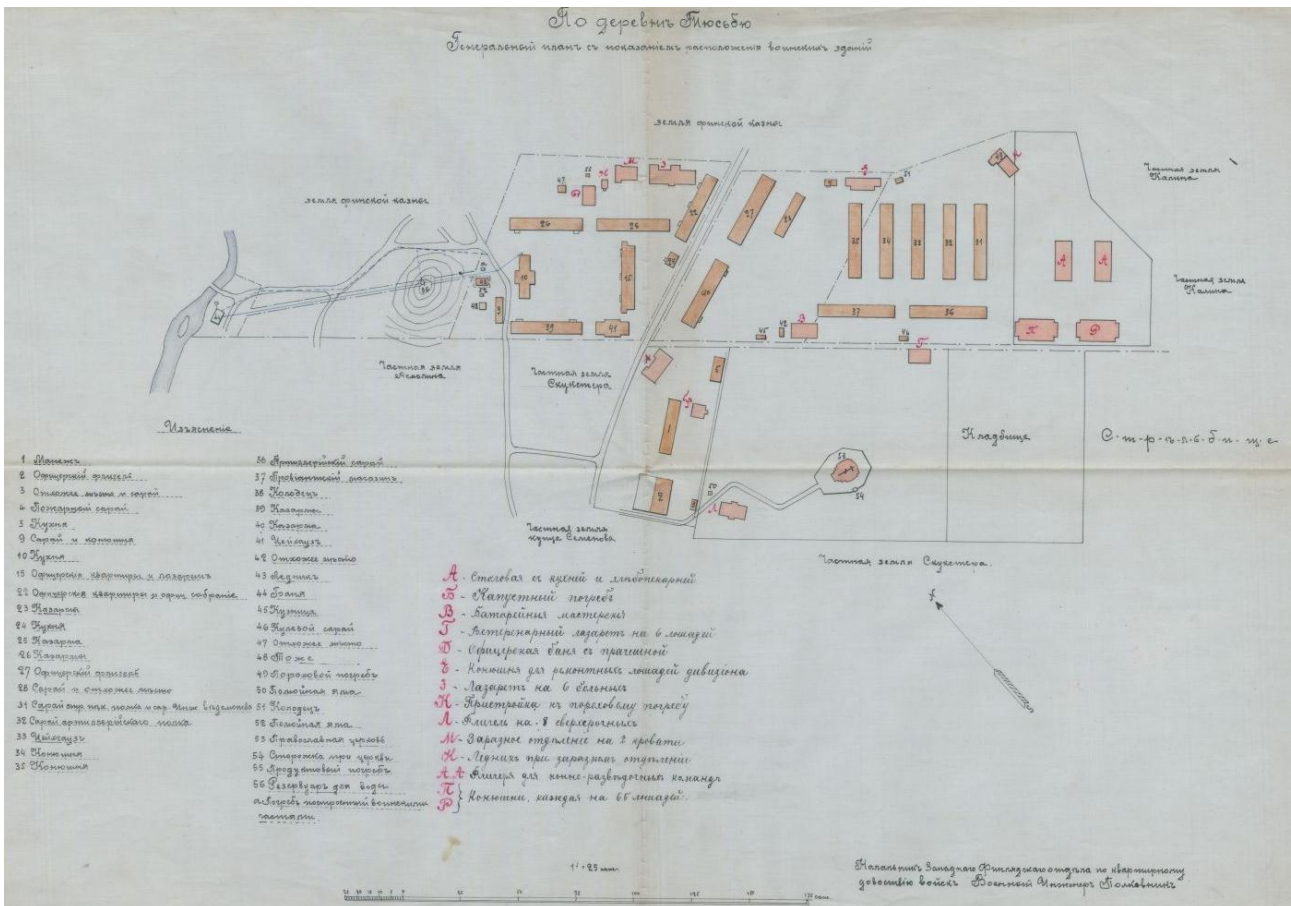
Hyrylään 1800-luvulla perustettu väliaikainen kirkko lakkautettiin vuonna 1863 ja helmikuussa 1896 päätettiin tilalle rakentaa kivistä kirkko. Sen rakennustyöt aloitettiin 1897 ja kirkko valmistui vuonna 1900. Kirkko rakennettiin mäen päälle, paikalle joka tunnetaan nykyisin Kirkonmäkenä. Rakennuksen kaakkoispuolella sijaitsi ortodoksinen hautausmaa ja hieman kauempana kaakossa oli myös jo 1850-luvulla

<sup>6</sup> VRP-1/75:1583; VRP-1/75:1584; VRP-1/75:1587; VRP-1/75:1588; Numminen 2007, 79.

<sup>7</sup> KA, VRP-1/75:1587.

<sup>8</sup> Hyrylän varuskunta, Tuusula; Numminen 2007, 99–101, 103.

perustettu metsäkalmisto, joka on nykyisin muinaisjäännösalueetta (Hyrylä Varuskunta). Vuoden 1918 taisteluissa kirkko toimi punakaartilaisten tukikohtana. Kirkko oli tuhattu sisältä jo täysin ennen taisteluita saksalaisten kanssa. Saksalaisten kranaatit tuhosivat kirkon ikkunat ja seinät saivat joitakin kolhuja. Kirkonmäki toimi taistelutantereena punaisten ja saksalaisten joukkojen ottaessa yhteen 19.4.1918. Saksalaiset ottivat nopeasti haltuunsa muutamia rakennuksia, mutta eteneminen hidastui, kun joukkoja tulitettiin ankarasti kenttätykeillä Kirkonmäeltä. Iltapäivällä taistelu ratkesi lopulta saksalaisten joukkojen voittoon.<sup>9</sup>



Laajemmasta asemakaavakartasta näkyy kasarmi-, talli- ja varistorakennuksien lisäksi myös vuonna 1900 valmistuneen ortodoksikirkon sijainti sekä sen vieressä ollut hautausmaa. Kartta on päivämätön, mutta se on luultavasti 1910-luvulta, sillä kartassa näkyy 10-luvulla valmistuneita rakennuksia.<sup>10</sup>

Suomen itsenäistymisen jälkeen Hyrylän varuskunta-alue otettiin Suomen armeijan käyttöön. Paikalle sijoitetun kenttätykistörykmentin ensimmäisiä tehtäviä oli kasarmialueen siivoaminen ja majoitustilojen kunnostaminen. Toisen maailmansodan jälkeen Hyrylään siirtyi lisää väkeä ja kaikki majoitukseen soveltuvat tilat oli otettava käyttöön. 1950-luvulla varuskunta-alueelle rakennettiin mm. olympiakasarmi. Tämä ei kuitenkaan ratkaissut kantahenkilökunnan asumisongelmia ja 1950-luvun lopussa alettiinkin rakentaa uusia kerrostaloja Kirkonmäellä sijainneen entisen ortodoksihautausmaan päälle.<sup>11</sup>

<sup>9</sup> Ahto 2007, 119–121.

<sup>10</sup> KA, VRP-1/76:1597.

<sup>11</sup> Donner 2005, 4, 7; Paulaharju 2007, 130, 151.

Kirkonmäellä sijainneessa kirkossa toimitettiin sen huonosta kunnosta huolimatta ensimmäisen maailmansodan jälkeen jumalanpalveluksia aina vuoteen 1922 saakka. Tämän jälkeen se toimi varastona ja kirkon kultaiset sipulikupolit purettiin jatkosodan aikana. Tällöin kirkon keskitornin paikalle rakennettiin lava ilmatorjunta-asemalle. Sodan päätyttyä kirkolle ei ollut alkuun käyttöä, mutta myöhemmin rakennukseen tehtiin harjakatto ja se otettiin jälleen varastokäyttöön. Lopulta vuonna 1958 kirkko purettiin.<sup>12</sup> Kirkon alttarin paikalle on pystytetty lipputanko ja paikalle on jätetty myös muistokivi. Myös Rykmentinpuiston entiset talli- ym. rakennukset purettiin 1960-luvulla. Alue tasattiin ja paikalle istutettiin nurmikko.

### 3. Tutkimusalueen kuvaus

Tutkimusalue sijaitsee Järvenpääntien länsipuolella Hyrylässä. Rykmentinpuisto on tasattua puistomaista nurmikenttää, jonka poikki kulkee kevyenliikenteenväylä sekä Tykkitie. Alue on tasattu mullansekaisella savella, mutta sen alla on hiekkapohja, johon paikalla olleet varuskuntarakennukset on perustettu.



Nurmikentällä on paikoin vaahteroita sekä hopeakuusia ja suunnilleen alueen puolivälissä kulkee suora koivurivi puiston poikki. Paikalla on säilynyt Tykkitien vieressä yksi tiilirakennus venäläisen varuskunnan ajoilta ja Järvenpääntien lähellä yksi puurakennus. Puiston lounaispuolelle on rakennettu kerrostaloja ja niiden takana alkaa melko jyrkästi nouseva Kirkonmäki.

DG2621:2 Yleiskuva Rykmentinpuiston alueesta. Kuva Katja Vuoristo.

Kirkonmäki on kaakko-luodesuuntainen moreeniharju, jonka luoteisosassa on pieni kallioalue. Kaakossa alue muuttuu hiekkaisemmaksi. Mäen päällä on sijainnut 1950-luvulla purettu ortodoksinen kirkko ja kirkon kaakkoispuolella on ollut ortodoksinen hautausmaa. Harjun päälle, kirkon ja hautausmaan paikalle, on rakennettu 1950–1960-lukujen taitteessa viisi kerrostaloa. Alueen lounaisosa on säilynyt pääosin havupuita kasvavana metsänä, jossa risteilee polkuja. Lisäksi rinteessä on näkyvissä useita taistelukaivantoja ja harjun kaakkoisosassa on soraottokuoppa. Rinteen alapuolelle on rakennettu uusia pientaloja. Kirkonmäelle johtaa tie harjun luoteispäästä.



DG2621:21 Yleiskuva Kirkonmäen SE-päädystä. W-E. Kuva Katja Vuoristo

<sup>12</sup> Paulaharju ja Simola 2007, 160–161.



Uudessa osayleiskaavasuunnitelmassa Kirkonmäelle on esitetty viiden jo paikalla sijaitsevan kerrostalon jatkeeksi kahta uutta. Lisäksi harjun lounaisosan metsäalueelle on esitetty kahdeksaa pienasuintaloa. Rykmentinpuiston alue on merkitty kaavassa keskustatoimintojen alueeksi ja sinne on esitetty mm. henkilöliikenteen terminaaliauuetta.

## 4. Vuoden 2012 tutkimukset

### 4.1. Kaivaus- ja dokumentointimenetelmät

Rykmentinpuiston alueelle avattiin kaivinkoneella viisi koeojaa, joiden pinta-ala oli yhteensä 147,5 m<sup>2</sup> ja Kirkonmäelle kaivettiin 19 koekuoppaa, joiden pinta-ala oli yhteensä 26,6 m<sup>2</sup>. Kokonaisuudessaan tutkittiin siis noin 174 m<sup>2</sup>. Kaivinkoneella avatut koeojat ja niissä näkyvät rakenteet putsattiin esiin lapiolla ja lastoilla, minkä jälkeen ne dokumentoitiin piirtämällä ja valokuvaamalla. Rakenteet piirrettiin pääosin käsin, mutta osan piirtämiseen käytettiin myös takymetriä. Koeojien ja koekuoppien sijainnit mitattiin takymetrillä. Tutkimuksessa otetut digitaalikuvat on viety WebMuskettiin päänumerolla DG2621.



DG2621:15 Tuija Väisänen dokumentoimassa koeojaa 2. E-W.  
Kuvat Katja Vuoristo.



DG2621:1 Koeojaa 1 avataan kaivinkoneella.

Kirkonmäelle tehtiin koekuoppia maanpinnalle erottuviin painanteisiin sekä satunnaisesti myös muihin kohtiin harjun laelle. Koekuopat kaivettiin lapiolla ja tarvittaessa käytettiin myös kaivauslastaa. Maa-aineksia ei seulottu. Koekuopista havaitut rakenteet mitattiin takymetrillä paikoilleen.

Kaivauksilla käytettiin ETRS-TM35FIN –koordinaattijärjestelmää ja korkeusjärjestelmänä oli N2000. Tutkimusalueille mitattiin VRS-GPS Topcon GRS-1 –laitteella kiintopisteet, joista mitattiin Topcon QS –takymetrillä varsinaisessa kartoituksessa käytetyt apupisteet. Mittausten ulkoinen tarkkuus oli 2–5 cm ja sisäinen tarkkuus oli alle senttimetrin. Mittaukset on muutettu DWG-muotoon Topcon Link –ohjelmassa ja ne on digitoitu AutoCad LT 2010 –ohjelmalla.

### 4.2. Rykmentinpuisto

Rykmentinpuiston koeoja 1 kaivettiin kohtaan, jossa oli jo vuoden 2009 inventoinnissa havaittu matala nelikulmainen painanne ja josta oli tullut kairattaessa mm. laastia. Koeoja vedettiin koko painanteen poikki ja se oli kooltaan noin 18 m<sup>2</sup>. Paikalla todettiin syvä monttu, jonka täytemaassa oli mm. moderneja pulloja, lasia, muovia ja puusilppua. Kyseisellä kohdalla 1800-luvun loppupuolella sijainneesta rakennuksesta ei ollut säilynyt merkkiäkään.

Koeoja 2 vedettiin puiston poikki vievän koivurivin luoteispuolelle. Koeoja oli kooltaan noin 36 m<sup>2</sup>. Ojan keskiosasta tuli esiin koillis-lounaissauntainen massiivinen kivijalka, jonka luoteispuolella erottui oja, johon rakennuksen perustus oli tehty. Kivijalasta oli säilynyt kaksi kivikerrosta ja siinä käytetyt kivet olivat lohkottuja. Rakenteen luoteispuolella erottui myös mukulakiveystä, joka oli tehty kivijalkaa vasten. Suurin osa kivistä oli tosin levinnyt rakennuksen purkamisen yhteydessä hiekkään, jolla maanpintaa oli tasoitettu. Koeojan itäprofiilissa erottui selkeästi alkuperäinen turvekerros, jonka päälle oli tuotu hiekkakerros ja uusi savinen multakerros.



DG2621:4 Koeojan 2 kivijalkaa. SW-NE. Kuva Katja Vuoristo.



DG2621:6 Koeoja 2, kivijalan NW-puoli. NW-SE. Kuva Katja Vuoristo.

Koeoja 3 sijaitsi heti koivurivin kaakkoispuolella ja se oli lähes pohjois-eteläsuuntainen. Kooltaan koeoja oli noin 46 m<sup>2</sup>. Myös tästä paljastui ojan keskiosasta koillis-lounaissauntainen kivijalka, josta oli jäljellä yksi kivikerros. Kivet olivat lohkottuja. Kivijalan eteläpuolella oli säilynyt pieni rautainen vesijohtoputken pätkä. Rakenteen luoteispuolella erottui koeojan 2 kivijalan tavoin mukulakiveystä, joka oli asetettu rakennusta vasten. Mukulakiveystä oli noin kahden metrin levyisellä alueella. Koeojan eteläpäädyssä oli neliömäinen kiviperustus, josta oli jäljellä yksi lohkotuista kivistä koostuva kerros. Kyseessä oli todennäköisesti paikalla sijainneen rakennuksen keskellä olleen tukipilarin perustus. Koeojan pohjoisosassa kulki kaksi ristikkäistä salaojaa, joita ei kaivettu pohjaan.



DG2621:13 Koeojan 3 kivijalkaa. Ylhäällä vasemmalla näkyy kivijalan vieressä rautainen vesijohtoputki. NW-SE. Kuva Katja Vuoristo.





DG2621:11 Koeijan 3 kivipilarin jäännökset. W-E. Kuva Katja Vuoristo



Koeija 4 tehtiin koeijan 3 eteläpuolelle ja se oli itäkoillis-etelälounaissuunnassa. Kooltaan koeija oli noin 38 m<sup>2</sup>. Siinä ei havaittu kivijalkaa, tosin ojan puolivälin tienoilla oli joitakin irtonaisia lohkokiviä. Ojan etelälounaisosassa oli kuoppa, joka oli täytetty laastista, tiilistä ja hiekasta koostuvalla täyttömaalla. Myös ojan itäkoillisosassa oli kaksi pienempää pyöreähköä kuoppaa, jotka oli täytetty purkujätteellä ja alueen keskiosassa oli suorakaidemainen täyttökerros, jossa oli kiviä, laastia ja hiekkaa.

DG2621:8 Koeojassa 4 oli muutamia täytemaakuoppia, jotka erottuvat tummempina läikkinä kuvan vasemmassa laidassa. NE-SW. Kuva Katja Vuoristo.

Koeija 5 oli pohjois-eteläsuuntainen noin 10 m<sup>2</sup> kokoinen alue ojan 4 kaakkoispuolella. Ojan keskiosasta tuli esiin lohkotuista kivistä tehty kivijalka, josta oli säilynyt kaksi kivikerrosta. Kahdessa kivessä näkyi porausjälkiä. Lisäksi kivijalan kaakkoispuolella erottui muutamia mukulakiviä kaivinkoneella kaivettaessa.

Vasemmalla:  
DG2621:9 Koeijan 5  
kivijalkaa. SW-NE.



Oikealla:  
DG2621:10 Koeija 5,  
kivijalan ulkopuoli.  
SE-NW. Kuvat Katja  
Vuoristo.



Rykmentinpuiston alueella todetut kivijalat liittyvät venäläisen varuskunnan alueelle rakennettuihin talli-ym. varastorakennuksiin. Rakennukset on perustettu ilmeisesti 1880-luvulla. Ne on merkitty lyijykynällä vuoden 1875 karttapiirrookseen, mutta on mahdollista, että rakennukset on lisätty vanhempaan karttaan vasta myöhemmin. Rakennukset esiintyvät myöhemmissä venäläisissä rakennuspiirustuksissa, ja kun ne asemoidaan tutkimusaluetta kuvaavan yleiskartan kanssa, voidaan todeta rakennustenpaikkojen täsmäävän hyvin kaivauksissa havaittujen kivijalkojen kanssa (ks. kartta 8). Tutkimuksissa todettiin kolmeen eri rakennukseen liittyviä kivijalkoja ja todennäköisesti myös kahdesta muusta tallirakennuksesta on säilynyt kiviperustuksia. Koejissa havaitut mukulakiveykset ovat sijainneet rakennusten ulkopuolella, kun taas koeajan 3 vesijohtoputki on kulkenut rakennuksen sisäpuolella. Rakennukset on purettu vasta 1960-luvulla ja tutkimusten perusteella näytti siltä, ettei alueella ole säilynyt kivijalkojen lisäksi mitään muuta venäläisen varuskunnan toimintaan liittyvää rakennetta tai muuta kerrostumaa. Alue on tasattu 1960-luvulla tehokkaasti ja rakennukset purettu massiivisia kivijalkoja lukuun ottamatta perusteellisesti. Ainoastaan joitakin purkukerroksia voitiin havaita hiekkään kaivetuissa kuopissa.

### 4.3. Kirkonmäki ja Varuskunnankoto

Kirkonmäellä tehtiin koekuoppia alueelle, jossa oletettiin, että siellä olisi saattanut säilyä ortodoksisen hautausmaahan liittyviä hautoja. Hautausmaa on merkitty venäläisissä rakennuspiirroksissa harjun päälle, jossa on nykyisin viisi kerrostaloa. Asemoituna nykykarttaan se näyttäisi sijainneen suunnilleen keskimmäisestä kerrostalosta kaakkoon, päättyen siellä olevaan aitaan (ks. kartta 8). Hautausmaan tontti ulottuu myös harjun jyrkkiin rinteisiin, mutta on todennäköistä, että haudat ovat ainakin pääosin sijainneet mäen päällä. Itse kirkko on sijainnut hautausmaan luoteispuolella ja sen tontilla erottui suorakaiteen muotoisia ”hautamaisia” painanteita, joihin tehtiin koekuoppia. Painanteet olivat 10–15 cm nykyistä maanpintaa syvemmällä. Lisäksi koekuoppia tehtiin myös tasaisemmille alueille harjun päälle. Vaikka hautoja on siirretty kirkon purkamisen ja kerrostalojen rakentamisen yhteydessä muualle, on paikallisten mukaan joitakin ihmisten luita ja puuarkkia tullut esiin 1960-luvulla talojen rakentamisen yhteydessä ja myöhemmin myös keskimmäisen talon lähelle tehdyn kaivannon yhteydessä.



DG2621:20 Yleiskuva Kirkonmäen SE-päädystä, hautausmaa on ulottunut karttojen mukaan alueelle. Nykyisin paikalla on autokatos, varasto sekä hiekkasäiliö. Lisäksi oikealla näkyvän autokatoksen takaa on otettu soraa. N-S. Kuva Katja Vuoristo.



Koekuopat ja pienet koeajat numeroitiin numerojärjestyksessä (KK1–19) luoteesta kaakkoon. Kaivettujen alueiden pinta-ala vaihteli 0,5–3,5 m<sup>2</sup>:n välillä, yhteensä Kirkonmäellä kaivettiin 26,6 m<sup>2</sup>. Kaivausalueet tehtiin maaston mukaan joko neliön muotoisiksi koekuopiksi tai kapeiksi ojiksi. Alueet kaivettiin puhtaaseen pohjamaahan saakka, lukuun ottamatta koekuoppia 3 ja 5, jotka olivat ainoat koekuopat, joissa havaittiin rakenteita. Koekuopasta 3 (kartta 5) paljastui tukeva betonista valettu pilari, joka leveni hieman alaspäin. Pinnalta se oli kooltaan 50 x 50 cm. Noin 36 cm syvyydessä tuli esiin epämääräisen muotoinen pilaria ympäröivä betonivalu, johon oli sekoittunut mukaan soraa. Valun paksuus oli ainakin 15 cm. Pilarin ja betonivalun välissä oli säilynyt lautoja, jotka ovat olleet pilaria vasten sitä valettaessa. Lautojen jäljet olivat painuneet kiinni myös pilarin yläosaan. Rakenteen pinta oli tasainen ja sen päällä oli 10 x 17,5 cm kokoinen rautalevy, jonka läpi kulki kaksi rautapulttia. Rakenteen eteläpuolella erottui maanpinnalle toinen vastaavanlainen rakenne, mutta sen kohdalle ei tehty koekuoppaa. Pilaria ei pystytty kaivamaan pohjaan saakka maan sortumisen vuoksi.



DG2621:18 Koekuopan 3 betonirakenne. Kuopan pohjalla erottuu soran sekainen betonivalu. Sen ja pilarin välissä näkyy vielä valamisen tukena käytettyjen lautojen jäännöksiä. E-W. Kuva Katja Vuoristo.

DG2621:17. Koekuopassa 3 ja sen vieressä sijaitsevat betonirakenteet. W-E. Kuva Katja Vuoristo.

Koekuopasta 5 (kartta 5) tuli myös esiin heti ohuen sammalkerroksen alta 50 x 50 cm kokoinen betonitaso, jonka keskellä oli pystyssä rautaputki. Sen halkaisija oli 9 cm. Betonirakenne jatkui alaspäin viistosti leventyen. Pilarin eteläpuolella oli muutama luonnonkivi sitä vasten. Rakenteen seinämissä erottui valamisen yhteydessä syntyneet pystylautojen painaumat. Rakennetta saatiin kaivettua esiin koekuopan luoteiskulmasta noin metrin syvyydeltä, mutta maan sortumisen vuoksi sitä ei pystytty kaivamaan pohjaan saakka. Pilaria varten kaivettu kuoppa erottui heikosti pohjoisprofiilissa.



DG2621:16 Koekuopan 5 betonirakenne. NW-SE. Kuva Katja Vuoristo.

Kaikissa hautamaisiin painanteisiin tehdyissä koekuopissa oli pintakerroksessa jonkin verran roskaa. Lisäksi koekuopasta 4 löytyi yksi hylsy. Muutamassa kuopassa erottui profiilissa kaivannon raja ja harjun kaakkoisosan kapeista koeojista 15 ja 16 paljastui sekoittunut sora, joka oli isomman kuopan täytemaata. Kyseessä oli resentti kuoppa. Muut koekuopat olivat täysin löydöttömiä ja turvekerroksen alta paljastui heti puhdas moreenisora. Soraa kaivettiin paikoin syvemmälle, jotta varmistuttiin, ettei kyseessä ollut täyttösora.

Koekuoppien lisäksi Kirkonmäen alueella kartoitettiin taistelukaivantoja ja poteromaisia kuoppia. Näistä suurin osa sijaitsi harjun lounaisrinteessä entisen hautausmaan tontilla. Myös mäen laella oli todennäköisesti alueen taisteluihin liittyvä rakenne. Paikalla oli maavallien viiteen osaan jakava suorakaiteen muotoinen terassointi, joka oli avoin koilliseen (kartat 1, 6–7).



DG2621:22 Taistelukaivanto Kirkonmäen SE-osassa. NW-SE.

DG2621:23 Taistelukaivanto Kirkonmäen SE-osassa. S-N.

Kuvat Katja Vuoristo.

Kirkonmäen ja Varuskuntakodon alueen tutkimuksissa todettiin, ettei suunnitellulla rakentamisalueella ole säilynyt hautoja. On kuitenkin mahdollista, että niitä on säilynyt nykyisten kolmen kaakkoisimman kerrostalon välisillä piha-alueilla. Näyttäisi siltä, että paikalla näkyneet hautamaiset painanteet ovat liittyneet joko vuoden 1918 taisteluihin tai jatkosotaan. Painanteet ovat harjun suuntaisia (koillinen-lounas) ja sijaitsevat harjun laella heti rinteen yläreunassa, mikä on tarjonnut hyvän näkyvyyden puolustajille. Myös koekuoppien 3 ja 5 betonirakenteet liittyvät Kirkonmäen taisteluihin. Kyseessä on massiiviset syvälle maanpinnan alle valetut pilarit, jotka tuskin liittyvät kerrostaloihin. Rakenteissa käytetty sementti ja puisista valumuoteista jääneet painaumat muistuttavat 1. ja 2. maailmansodan ajan sotavarustuksissa käytettyjä materiaaleja. Koska kyseessä on melko jyvät rakenteet, herää kysymys ovatko punaiset ehtineet Hyrylän melko lyhytkestoisessa taistelussa sellaisia rakentaa. Jatkosodan aikana Kirkonmäellä sijainnut ortodoksikirkko toimi ilmatorjunta-asemana ja on mahdollista, että myös betonipilarit liittyisivät ilmatorjuntatykkeihin. Harjun rinteessä sijaitsevat taistelukaivannot ja poterot liittyvät 1918 taisteluihin.

## 5. Yhteenveto

Hyrylän Rykmentinpuiston suunnitellulla osayleiskaava-alueella tehtiin kesäkuussa kahden viikon pituinen koekaivaus, koska paikalla sijaitsi Rykmentinpuiston, Kirkonmäen ja Varuskunnankodon muinaisjäännösalueet. Hyrylään on perustettu 1800-luvulla venäläinen varuskunta (Rykmentinpuisto) ja siihen liittyviä rakennuksia on sijainnut Rykmentinpuiston alueella. Paikalle avattiin viisi koeojaa, joiden

perusteella voitiin todeta, että varuskunnan talli- ja varastorakennuksista oli säilynyt kivijalkoja, mutta muuten alue oli purettu ja putsattu kokonaan. Kivijalat osuvat hyvin venäläisissä rakennuspiirroksissa esitettyjen rakennusten paikkojen kanssa yhteen. Paikalla ei havaittu mitään merkkejä rakennusten ulkopuolisesta toiminnasta.

Venäläiseen varuskuntaan on liittynyt tiiviisti myös vuonna 1900 valmistunut ortodoksikirkko ja siihen kuuluva hautausmaa (Kirkonmäki), jotka ovat sijainneet nykyisellä Kirkonmäellä. Paikalla sijaitsee nykyisin viisi 1960-luvun alussa valmistunutta kerrostaloa. Koekaivauksissa voitiin todeta, ettei hautausmaasta ollut säilynyt merkkiäkään rakentamiseen suunnitelluille alueille. On kuitenkin mahdollista, että joitain yksittäisiä hautoja on säilynyt kerrostalojen välisillä piha-alueilla, sillä tiettävästi paikalta on tullut esiin rakentamisen yhteydessä joitain luita. Tiedot ovat muistitietoa ja niihin tuleekin suhtautua pienellä varauksella.

Kirkonmäellä vuoden 2009 inventoinnin yhteydessä todettujen hautamaisten painanteiden todettiin liittyvän todennäköisesti punaisten taisteluihin vuonna 1918. Myös alueella sijaitsevat taistelukaivannot ja poterot liittyvät samoihin taisteluihin (Varuskunnankoto). Koetutkimusten yhteydessä kaikki Kirkonmäen painanteet ja kuopat kartoitettiin, mutta hautamaisia painanteita lukuun ottamatta niihin ei tehty koekuoppia. Kahdesta Kirkonmäen laelle tehdystä koekuopasta tuli esiin betonista valetut alaspäin levenevät pilarit, joissa toisessa oli keskellä rautaputki ja toisessa rautalevy ja kaksi rautatankoa. Viimeksi mainitun vieressä todettiin toinen vastaavanlainen rakenne. Nämä tulkittiin sota-ajan varustuksiksi, todennäköisesti jatkosotaan liittyviksi. Vieressä sijainnut ortodoksikirkko on toiminut tuolloin ilmatorjunta-asemana ja pilarit voisivat liittyä myös ilmatorjuntaan.

Koekaivausten ja kartoituksen perusteella Rykmentipuiston osayleiskaava-alueella ei näyttäisi olevan sellaisia rakenteita, jotka vaatisivat jatkotutkimuksia. Venäläiseen varuskuntaan liittyvät rakennukset on purettu paikalta tehokkaasti ja myös niiden ympärillä ollut alue on tasattu. Rakennuksista on säilynyt ainoastaan kivijalat ja rakennusten paikat täsmäivät hyvin venäläisiin rakennuspiirustuksiin. Jatkotutkimusten perusteella alueen käytöstä ei todennäköisesti saataisi enää mitään lisäinformaatiota. Myös hautausmaan vainajat näyttäisivät saaneen uuden leposijan muualta. Kirkonmäen painaumat ja kaivannot näyttäisivät liittyvän 1900-luvun alkupuolen levottomuuksiin ja ne saatiin kartoitettua tutkimuksissa hyvin.



## Lähteet

### *Painamattomat lähteet*

Kansallisarkisto, venäläiset rakennuspiirustukset:

VRP-1/75:1583 (konsepti vuodelta 1850).

VRP-1/75:1584 (asemakaava vuodelta 1874).

VRP-1/75:1587 (asemakaava vuodelta 1875).

VRP-1/75:1588 (asemakaava vuodelta 1875).

VRP-1/75:1590 (ruotsinkielinen asemakaava vuodelta 1901).

VRP-1/75:1593 (laaja asemakaava, ei vuosilukua).

VRP-1/76:1595 (laaja asemakaava, ei vuosilukua).

VRP-1/76:1597 (laaja asemakaava, ei vuosilukua).

VRP-1/76:1598 (laaja asemakaava, ei vuosilukua).

VRP-1/76:1599 (laaja asemakaava, ei vuosilukua)

VRP-1/76:1600 (laaja asemakaava, ei vuosilukua)

Museoviraston arkisto:

Hyrylän varuskunta, Tuusula. Rakennusinventointi.

Vuoristo, Katja 2009. Tuusulan historiallisen ajan muinaisjäännösinventointi.

Donner, Julia 2005. Hyrylän kasarmialue. Rakennusinventointi. Senaatti-kiinteistöt.

### *Painetut lähteet*

Numminen, Antti 2007. *Autonomian ajan sotaväki Tuusulassa 1809–1917*. Tuusula sotilaspitäjänä – hakkapeliitoista ohjusmiehiin. 600 vuotta Tuusulan seudun sotahistoriaa ja sotilasperinteitä. Toim. Ilmo Kekkonen. Jyväskylä.

Paulaharju, Jyri 2007. *Tuusulan varuskunta 1918–2006*. Tuusula sotilaspitäjänä – hakkapeliitoista ohjusmiehiin. 600 vuotta Tuusulan seudun sotahistoriaa ja sotilasperinteitä. Toim. Ilmo Kekkonen. Jyväskylä.

Paulaharju, Jyri ja Simola, Heikki 2007. *Vanhan varuskuntakirkon kohtalo*. Tuusula sotilaspitäjänä – hakkapeliitoista ohjusmiehiin. 600 vuotta Tuusulan seudun sotahistoriaa ja sotilasperinteitä. Toim. Ilmo Kekkonen. Jyväskylä.

# Digitaalikuvaluettelo











Päänumero DG2621

Kuvat K. Vuoristo 2012

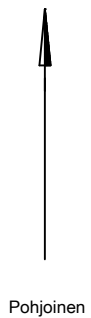
Alanumero	Paikka	Aihe	Kuvaussuunta
1	Hyrylä Rykmentinpuisto	Tuusula Rykmentinpuisto, yleiskuva.	
2	Hyrylä Rykmentinpuisto	Tuusula Rykmentinpuisto, yleiskuva.	
3	Hyrylä Rykmentinpuisto	Tuusula Rykmentinpuisto, yleiskuva.	
4	Hyrylä Rykmentinpuisto	Koeoja 2, kivijalkaa.	SW-NE
5	Hyrylä Rykmentinpuisto	Koeoja 2. Suunta	SW-NE
6	Hyrylä Rykmentinpuisto	Koeoja 2, kivijalan NW-puoli.	NW-SE
7	Hyrylä Rykmentinpuisto	Koeoja 2, kivijalan SE-puoli.	SE-NW
8	Hyrylä Rykmentinpuisto	Koeoja 4.	NE-SW
9	Hyrylä Rykmentinpuisto	Koeoja 5, kivijalka.	SW-NE
10	Hyrylä Rykmentinpuisto	Koeoja 5, kivijalan ulkopuoli.	SE-NW
11	Hyrylä Kirkonmäki/Varuskunnankoto	Koeoja 3, pilari.	W-E
12	Hyrylä Kirkonmäki/Varuskunnankoto	Koeoja 3, kivijalka.	S-N
13	Hyrylä Kirkonmäki/Varuskunnankoto	Koeoja 3, kivijalka.	NW-SE
14	Hyrylä Rykmentinpuisto	Yleiskuva.	E-W
15	Hyrylä Rykmentinpuisto	Tuija Väisänen dokumentoimassa koeojaa 2.	E-W
16	Hyrylä Kirkonmäki/Varuskunnankoto	Koekuopan 5 betonirakenne.	NW-SE
17	Hyrylä Kirkonmäki/Varuskunnankoto	Koekuopassa 3 ja sen vieressä sijaitsevat betonirakenteet.	W-E
18	Hyrylä Kirkonmäki/Varuskunnankoto	Koekuopan 3 betonirakenne.	E-W
19	Hyrylä Kirkonmäki/Varuskunnankoto	Yleiskuva Kirkonmäen SE-päädystä.	NE-SW
20	Hyrylä Kirkonmäki/Varuskunnankoto	Yleiskuva Kirkonmäen SE-päädystä.	N-S
21	Hyrylä Kirkonmäki/Varuskunnankoto	Yleiskuva Kirkonmäen SE-päädystä.	W-E
22	Hyrylä Kirkonmäki/Varuskunnankoto	Taistelukaivanto Kirkonmäen SE-osassa.	NW-SE
23	Hyrylä Kirkonmäki/Varuskunnankoto	Taistelukaivanto Kirkonmäen SE-osassa.	S-N

## Karttaluettelo

Kartta	Aihe	Mk	Mittausdokumentointi	Puhtaaksi piirtänyt
1	Yleiskartta (Rykmentinpuisto, Kirkonmäki ja Varuskunnankoto)	1:1000	T. Heinonen, R. Kokko, Eeva Péttay, K. Vuoristo ja T. Väisänen	T. Väisänen
	Karttalehtijako			T. Väisänen
2	Koeojat ja rakennusten kivijalat (Rykmentinpuisto)	1:400	T. Heinonen, R. Kokko, Eeva Péttay, K. Vuoristo ja T. Väisänen	T. Väisänen
3	Koeojat 2–5 (Rykmentinpuisto)	1:200	T. Heinonen, R. Kokko, Eeva Péttay, K. Vuoristo ja T. Väisänen	T. Väisänen
4	Painanteet ja koekuopat 1–12 (Kirkonmäki / Varuskunnankoto)	1:200	T. Heinonen, R. Kokko, Eeva Péttay, K. Vuoristo ja T. Väisänen	T. Väisänen
5	Yksityiskohtakartta, betonirakenteet (Kirkonmäki / Varuskunnankoto)	1:50	T. Heinonen, R. Kokko, Eeva Péttay, K. Vuoristo ja T. Väisänen	T. Väisänen
6	Koekuopat 13–14, juoksuhaudat ja poterot (Kirkonmäki / Varuskunnankoto)	1:200	T. Heinonen, R. Kokko, Eeva Péttay, K. Vuoristo ja T. Väisänen	T. Väisänen
7	Koekuopat 15–19 ja juoksuhaudat (Kirkonmäki / Varuskunnankoto)	1:200	T. Heinonen, R. Kokko, Eeva Péttay, K. Vuoristo ja T. Väisänen	T. Väisänen
8	Pohjakartta, koekuopat – ja ojat ja kasarmirakennusten sijainti vanhojen venäläisten karttojen mukaan.	1:1500	T. Heinonen, R. Kokko, Eeva Péttay, K. Vuoristo ja T. Väisänen	E. Péttay ja T. Väisänen

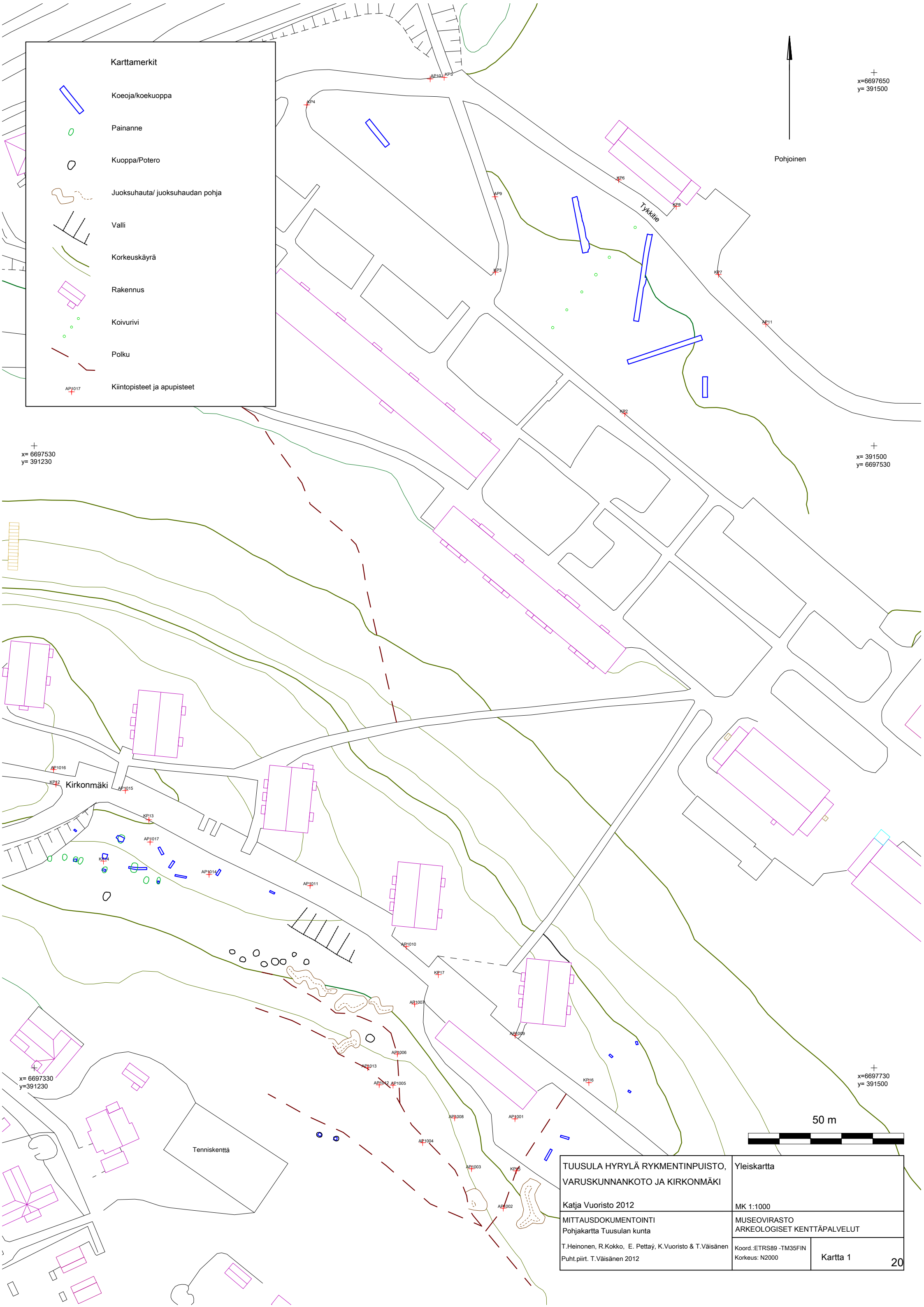
Karttamerkit	
	Koeoja/koeuoppa
	Painanne
	Kuoppa/Potero
	Juoksuhauta/ juoksuhaudan pohja
	Valli
	Korkeuskäyrä
	Rakennus
	Koivurivi
	Polku
	Kiintopisteet ja apupisteet

+  
x=6697650  
y= 391500



+  
x= 6697530  
y= 391230

+  
x= 391500  
y= 6697530



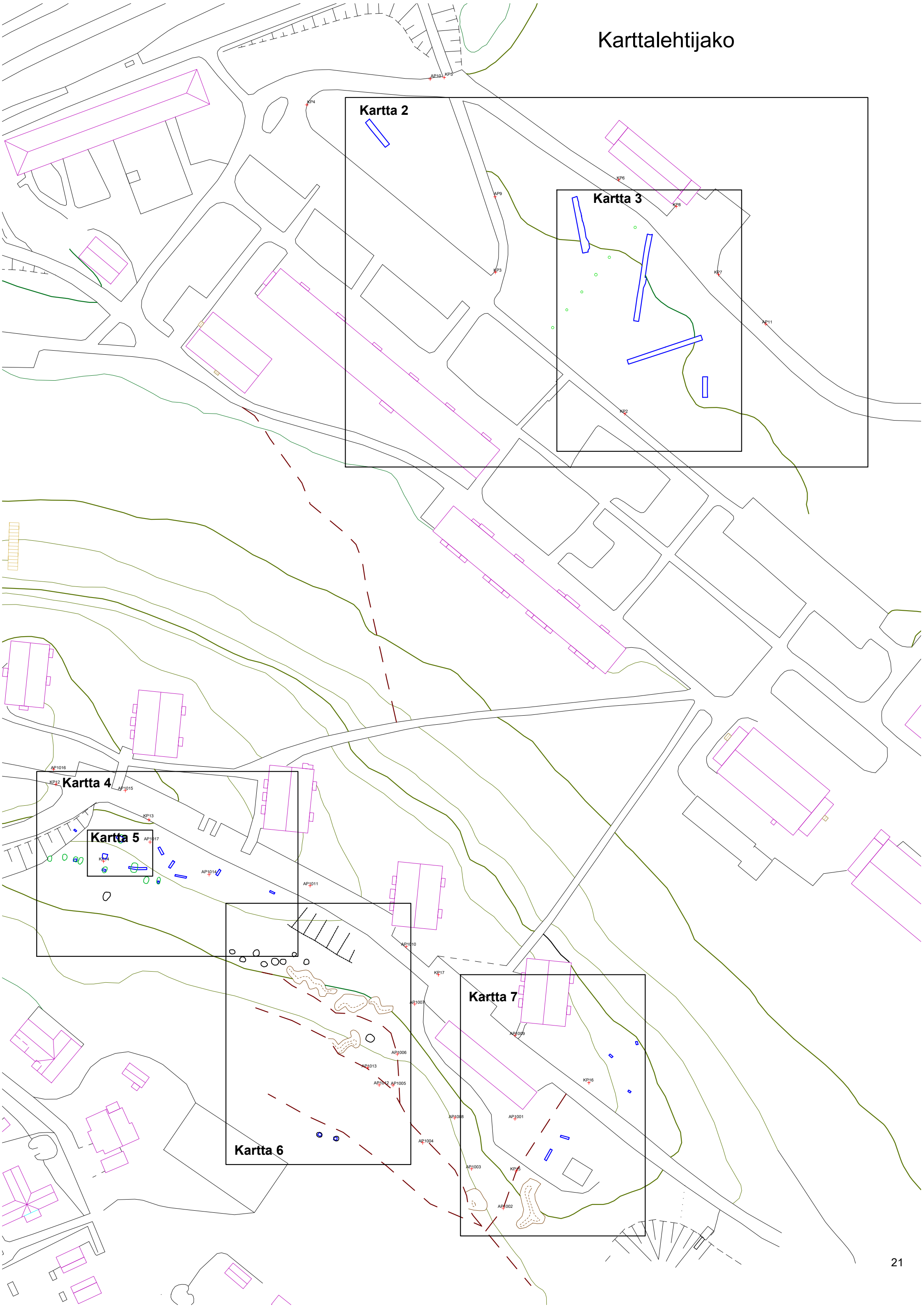
x= 6697330  
y=391230

+  
x=6697730  
y= 391500

50 m



TUUSULA HYRYLÄ RYKMENTINPUISTO, VARUSKUNNANKOTO JA KIRKONMÄKI		Yleiskartta	
Katja Vuoristo 2012		MK 1:1000	
MITTAUSDOKUMENTOINTI Pohjakartta Tuusulan kunta		MUSEOVIRASTO ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT	
T.Heinonen, R.Kokko, E. Pettäy, K.Vuoristo & T.Väisänen Puht.piiirt. T.Väisänen 2012		Koord.:ETRS89 -TM35FIN Korkeus: N2000	Kartta 1 20



**Kartta 2**

**Kartta 3**

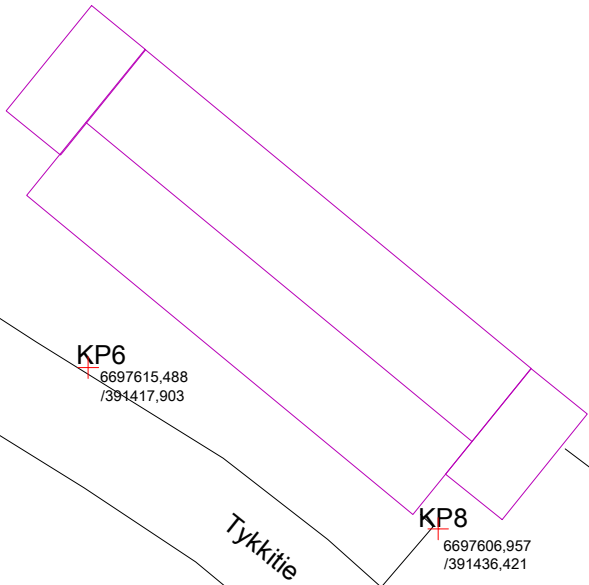
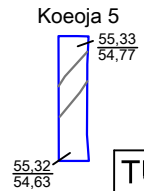
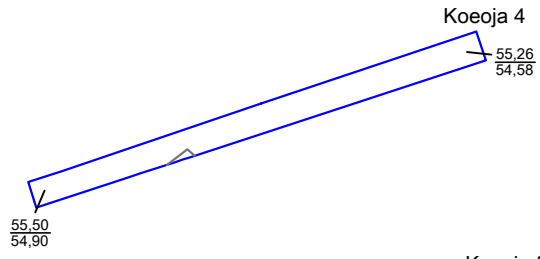
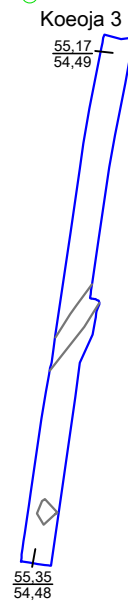
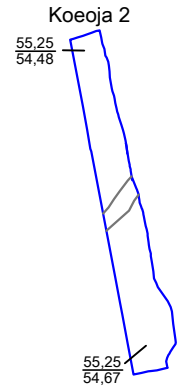
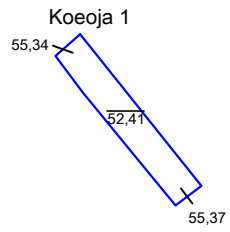
**Kartta 4**

**Kartta 5**

**Kartta 6**

**Kartta 7**





Karttamerkit	
	Varuskunnan talli- ym. rakennusten kivijalkoja ja tukikiveyksiä
	Koivu
	Kiintopiste
	Rakennus
	Korkeusluvut m mpy

AP9  
6697610,068  
/391378,164

KP3  
6697585,805  
/391378,294

KP6  
6697615,488  
/391417,903

KP8  
6697606,957  
/391436,421

KP7  
6697585,080  
/391449,996

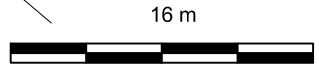
AP11  
6697569,131  
/391465,214

KP2  
6697540,326  
/391419,878

Tykkitie

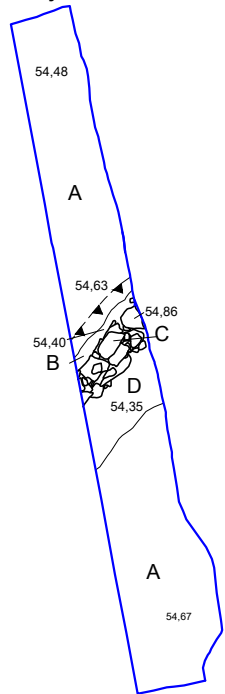


Pohjoinen

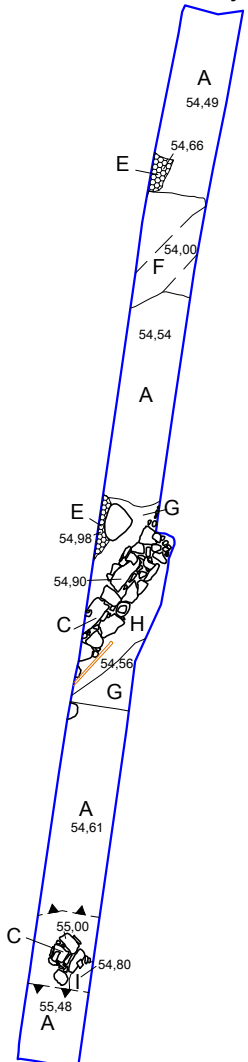


TUUSULA HYRYLÄ RYKMENTINPUISTO		Koeojat ja rakennusten kivijalat	
Katja Vuoristo 2012		MK 1:400	
MITTAUSDOKUMENTOINTI Pohjakartta Tuusulan kunta		MUSEOVIRASTO ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT	
T.Heinonen, R. Kokko, E. Peltäy, K. Vuoristo & T. Väisänen Puht.piirt. T. Väisänen 2012		Koord.: ETRS89-TM35 Korkeus: N2000	Kartta 2 22

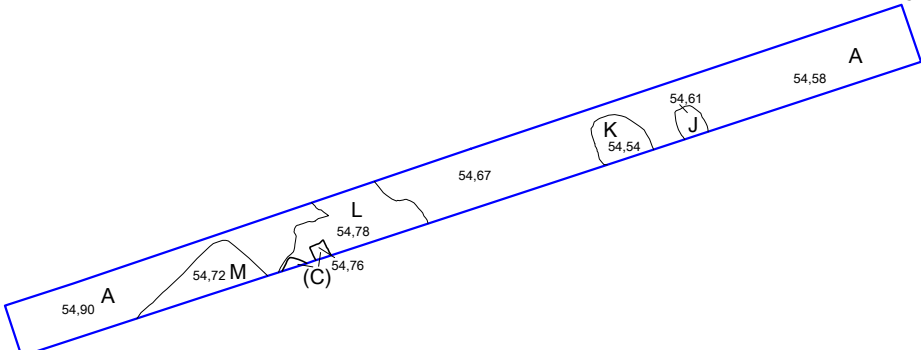
### Koeoja 2



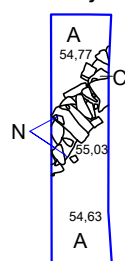
### Koeoja 3



### Koeoja 4



### Koeoja 5



Tykkitie

KP8

6697606,957  
/391436,421

KP7

6697585,080  
/391449,996

KP2

6697540,326  
/391419,876

#### Karttamerkit

- A= Ruskea irtonainen hiekka, pohjamaa
- B= Tummanruskea hiekka, seassa multaa. Kivijalan perustamiskaivanto
- C= Varuskunnan talli- ym. rakennusten kivijalkoja ja tukikiveyksiä
- D= Kellanvaalea karkea hiekka
- E= Mukulakiveys, välissä vaaleanharmaa, hieno hiekka
- F= Kaksi ristikkäistä salaojakaivantoa
- G= Tiivis, sekoittunut ja kirjava hiekka
- H= Harmaa savi
- I= Tiivis, humuksensekainen hiekka, seassa puusilppua
- J= Jätekuoppa. Mustanruskea likamaa, seassa tiilimurskaa. Reunalla noki- ja hiekkaraita.
- K= Jätekuoppa. Tummanruskea humusmaa, seassa pikkukiviä, tiilimurskaa ja hiekkää.
- L= Sekoittunut hiekan, tiilimurskan, noen ja hiilen sekainen kuoppa.
- M= Purkujätekuoppa. Laastia ja tiilimurskaa, seassa hiekkää ja rautaa.
- N= Porausjälki kivessä.
- Rautaputki
- 55,00 Korkeusluku m mpy
- Koivu
- Kiintopiste

Pohjoinen

8 m



TUUSULA HYRYLÄ  
RYKMENTINPUISTO

Katja Vuoristo 2012

MITTAUSDOKUMENTOINTI  
Pohjakartta Tuusulan kunta

T. Heinonen, R. Kokko, E. Pettäy, K. Vuoristo & T. Väisänen  
Puht.piirt. T. Väisänen 2012

Koeojat 2 - 5

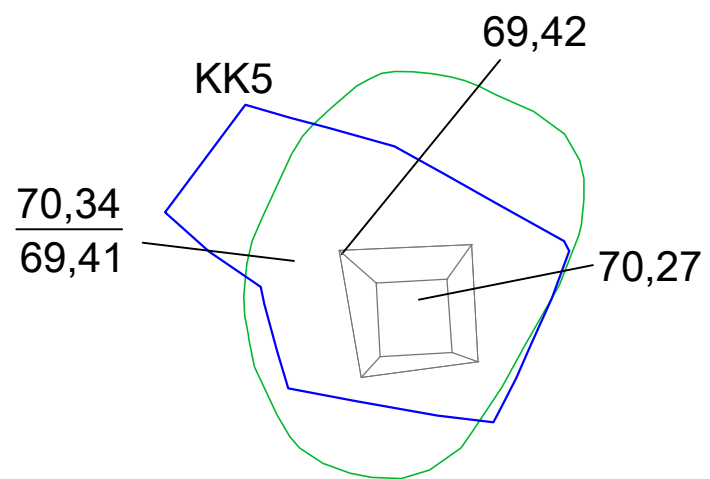
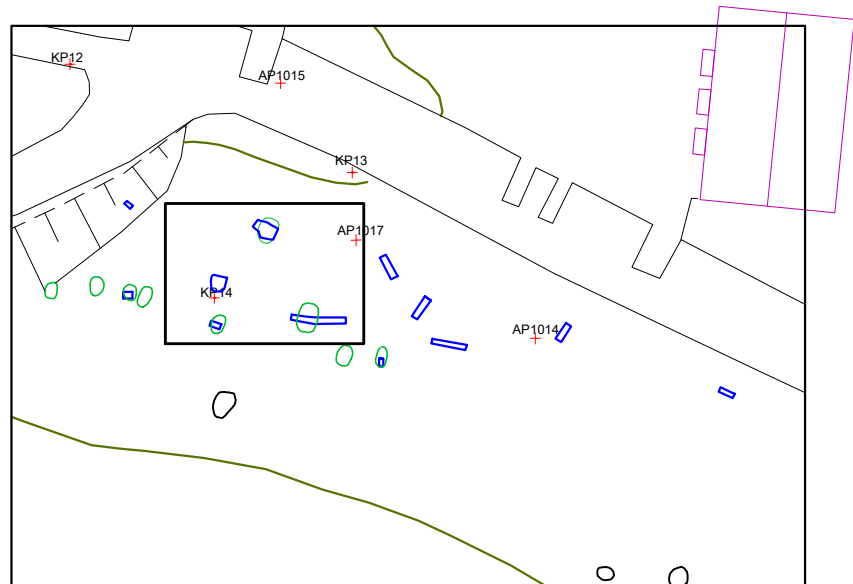
MK 1:200

MUSEOVIRASTO  
ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT

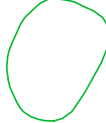



Koord.: ETRS89-TM35FIN  
Korkeus: N2000

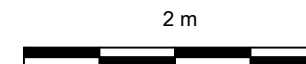
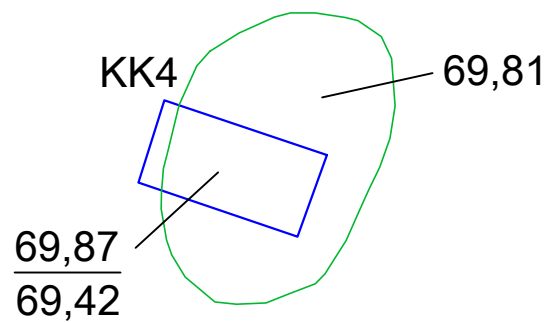
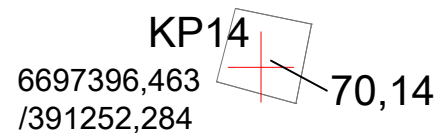
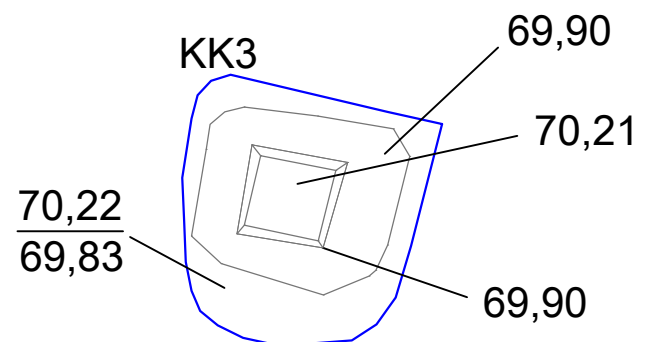
Kartta 3





### Karttamerkit






	Painanne
	Betonirakenne
	Koekuoppa
	KP14 Kiintopiste
$\frac{70,34}{69,41}$	Korkeusluku m mpy

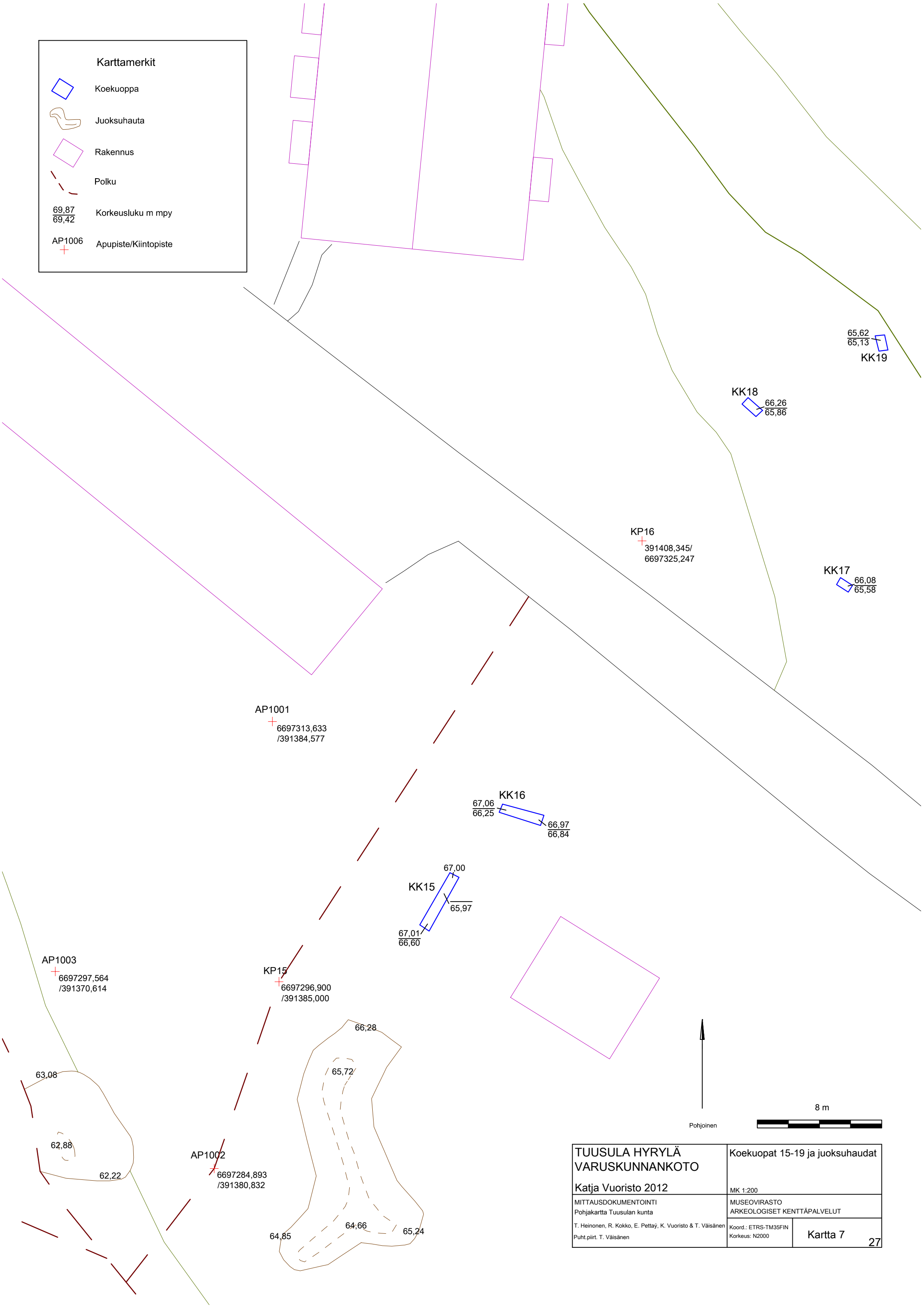


<b>TUUSULA HYRYLÄ KIRKONMÄKI</b> Katja Vuoristo 2012	Yksityiskohtakartta betonirakenteet MK 1:50
MITTAUSDOKUMENTOINTI Pohjakartta Tuusulan kunta R. Kokko, T. Heinonen, E. Pettäy, K. Vuoristo & T. Väisänen Puht.piirt. T. Väisänen 2012	MUSEOVIIRASTO ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT Koord.: ETRS35-TMFIN Korkeus: N2000
<b>Kartta 5</b>	<b>25</b>

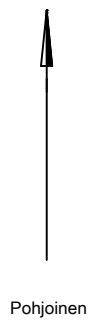
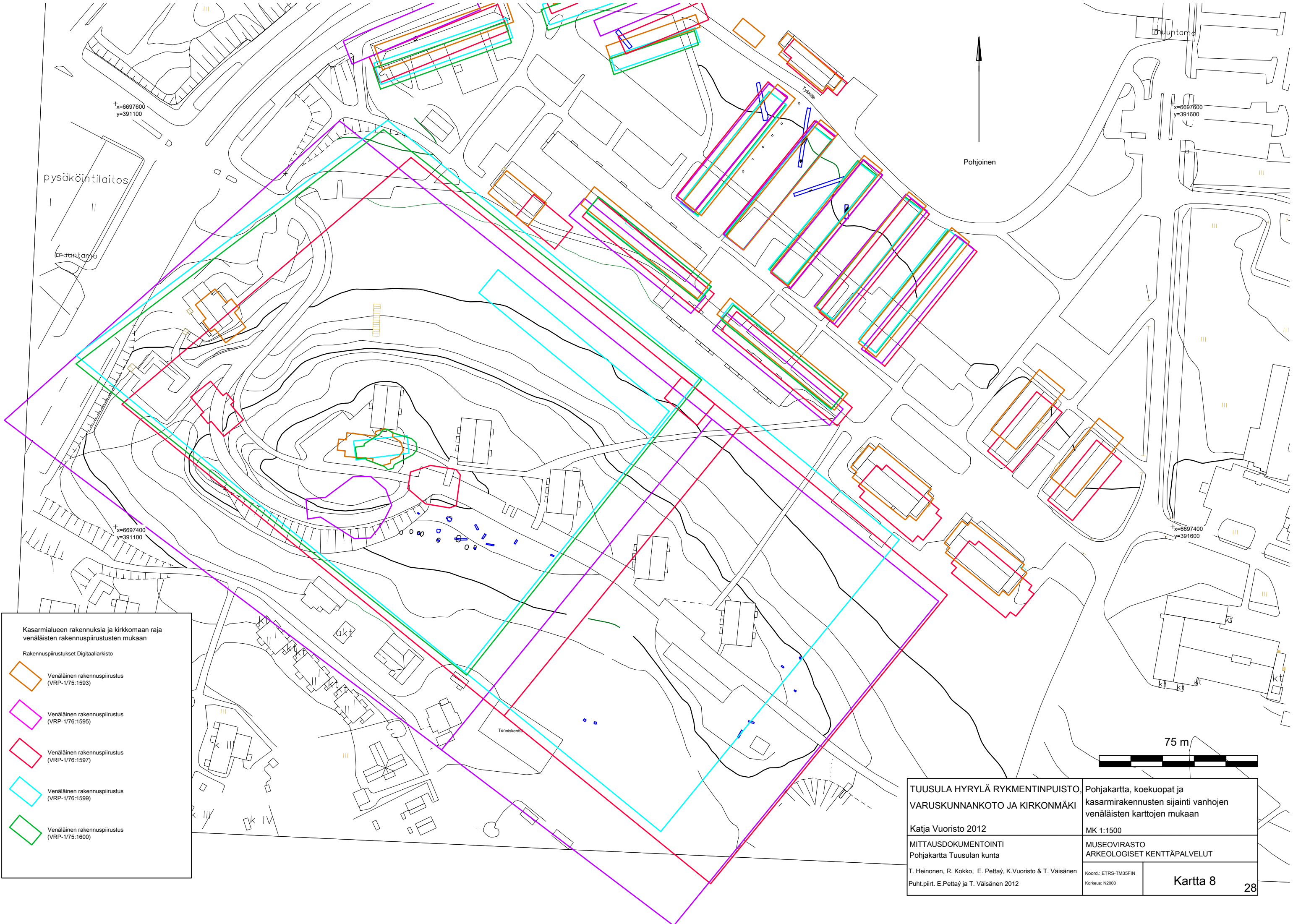




Karttamerkit	
	Koekuoppa
	Juoksuhauta
	Rakennus
	Polku
$\frac{69,87}{69,42}$	Korkeusluku m mpy
AP1006 	Apupiste/Kiintopiste



<b>TUUSULA HYRYLÄ VARUSKUNNANKOTO</b>		Koekuopat 15-19 ja juoksuhaudat	
Katja Vuoristo 2012		MK 1:200	
MITTAUSDOKUMENTOINTI Pohjakartta Tuusulan kunta		MUSEOVIRASTO ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT	
T. Heinonen, R. Kokko, E. Pettäy, K. Vuoristo & T. Väisänen Puht.piirt. T. Väisänen		Koord.: ETRS-TM35FIN Korkeus: N2000	Kartta 7 27



x=6697600  
y=391100

x=6697800  
y=391600

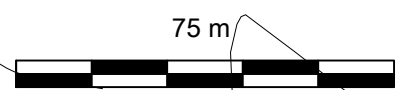
x=6697400  
y=391100

x=6697400  
y=391600

**Kasarmialueen rakennuksia ja kirkkomaan raja venäläisten rakennuspiirustusten mukaan**

Rakennuspiirustukset Digitaalarkisto

- Venäläinen rakennuspiirustus (VRP-1/75:1593)
- Venäläinen rakennuspiirustus (VRP-1/76:1595)
- Venäläinen rakennuspiirustus (VRP-1/76:1597)
- Venäläinen rakennuspiirustus (VRP-1/76:1599)
- Venäläinen rakennuspiirustus (VRP-1/75:1600)



<b>TUUSULA HYRYLÄ RYKMENTINPUISTO, VARUSKUNNANKOTO JA KIRKKONMÄKI</b>		Pohjakartta, koekuopat ja kasarmirakennusten sijainti vanhojen venäläisten karttojen mukaan	
Katja Vuoristo 2012		MK 1:1500	
MITTAUSDOKUMENTOINTI Pohjakartta Tuusulan kunta		MUSEOVARASTO ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT	
T. Heinonen, R. Kokko, E. Pettäy, K. Vuoristo & T. Väisänen Puht.piirt. E.Pettäy ja T. Väisänen 2012		Koord.: ETRS-TM35FIN Korkeus: N2000	<b>Kartta 8</b>